తృతీయ కాణ్డే - పఞ్చమ ప్రశ్నః

హరిఃఓమ్ ॥ పూర్ణా । పశ్చాత్ । ఉత । పూర్ణా । పురస్తాత్ । ఉదితి । మధ్యతః । పౌర్ణమాసీతి పౌర్ణ-మాసీ । జిగాయ ॥ తస్యామ్ । దేవాః । అధీతి । సంవసన్త ఇతి సమ్-వసన్తః । ఉత్తమ ఇత్యుత్-తమే । నాకే । ఇహ । మాదయన్తామ్ ॥ యత్ । తే । దేవాః । అదధుః । భాగధేయమితి భాగ-ధేయమ్ । అమావాస్య ఇత్యమా-వాస్యే । సంవసన్త ఇతి సమ్-వసన్తః । మహిత్వేతి మహి-త్వా ॥ సా । నః । యజ్ఞమ్ । పిపృహి । విశ్వవార ఇతి విశ్వ-వారే । రయిమ్ । నః । ధేహి । సుభగ ఇతి సు-భగే । సువీరమితి సు-వీరమ్ ॥ నివేశనీతి ని-వేశనీ । సఙ్గమనీతి సమ్-గమనీ । వసూనామ్ । విశ్వా । రూపాణి । వసూని । ఆవేశయన్తీత్యా-వేశయన్తీ । సహస్రపోషమితి సహస్ర-పోషమ్ । సుభగేతి సు-భగా । రరాణా । సా । నః । ఏతి । గన్న వర్చసా ॥౧॥ సంవిదానేతి సమ్-విదానా ॥ అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమా । ప్రథమా । వీర్యేణ । వసూన్ । రుద్రాన్ । ఆదిత్యాన్ । ఇహ । జిన్వతమ్ ॥ మాధ్యమ్ । హి । పౌర్ణమాసమితి పౌర్ణ-మాసమ్ । జుషేథామ్ । బ్రహ్మణా । వృద్ధౌ । సుకృతేనేతి సు-కృతేన । సాతౌ । అథ । అస్మభ్యమిత్యస్మ-భ్యమ్ । సహవీరామితి సహ-వీరామ్ । రయిమ్ । నీతి । యచ్ఛతమ్ ॥ ఆదిత్యాః । చ । అఙ్గిరసః । చ । అగ్నీన్ । ఏతి । అదధత । తే । దర్శపూర్ణమాసావితి దర్ శ-పూర్ణమాసౌ । ప్రేతి । ఐప్సన్న । తేషామ్ । అఙ్గిరసామ్ । నిరుప్తమితి నిః-ఉప్తమ్ । హవిః । ఆసీత్ । అథ । ఆదిత్యాః । ఏతౌ । హోమౌ । అపశ్యన్న । తౌ । అజుహవుః । తతః । వై । తే । దర్శపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసౌ ॥౨॥ పూర్వే । ఏతి । అలభన్త । దర్శపూర్ణమాసావితి దర్ శ-పూర్ణమాసౌ । ఆలభమాన ఇత్యా-లభమానః । ఏతౌ । హోమౌ । పురస్తాత్ । జుహుయాత్ । సాక్షాదితి స-

అక్షాత్ । ఏవ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । ఏతి । లభతే । బ్రహ్మవాదినఇతి బ్రహ్మ- వాదినః । వదన్తి । సః । తు । వై । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । ఏతి । లభేత । యః । ఏనయోః । అనులోమమిత్యను-లోమమ్ । చ । ప్రతిలోమమితిప్రతి-లోమమ్ । చ । విద్యాత్ । ఇతి । అమావాస్యాయాఇత్యమా-వాస్యాయాః । ఊర్ధ్వమ్ । తత్ । అనులోమమిత్య ను-లోమమ్ । పౌర్ణమాస్యాఇతిపౌర్ణ-మాస్యై । ప్రతీచీనమ్ । తత్ । ప్రతిలోమమితి ప్రతి- లోమమ్ । యత్ । పౌర్ణమాసీమితిపౌర్ణ-మాసీమ్ । పూర్వామ్ । ఆలభేతేత్యా-లభేత । ప్రతిలోమమితిప్రతి-లోమమ్ । ఏనౌ । ఏతి । లభేత । అముమ్ । అపక్షీయమాణమిత్యప- క్షీయమాణమ్ । అను । అపేతి ॥౩॥ క్షీయేత । సారస్వతౌ । హోమౌ । పురస్తాత్ । జుహుయాత్ । అమావాస్యేత్యమా-వాస్యా । వై । సరస్వతీ । అనులోమమిత్యను-లోమమ్ । ఏవ । ఏనౌ । ఏతి । లభతే । అముమ్ । ఆప్యాయమానమిత్యా-ప్యాయమానమ్ । అను । ఏతి । ప్యాయతే । ఆగ్నా వైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । పురస్తాత్ । నిరితి । వపేత్ । సరస్వత్యై । చరుమ్ । సరస్వతే । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । యత్ । ఆగ్నేయః । భవతి । అగ్నిః । వై । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । యజ్ఞముఖమితి యజ్ఞ-ముఖమ్ । ఏవ । ఋద్ధిమ్ । పురస్తాత్ । ధత్తే । యత్ । వైష్ణవః । భవతి । యజ్ఞః । వై । విష్ణుః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । ఆరభ్యేత్యా-రభ్య । ప్రేతి । తనుతే । సరస్వత్యై । చరుః । భవతి । సరస్వతే । ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః । అమావాస్యేత్యమా-వాస్యా । వై । సరస్వతీ । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసః । సరస్వాన్ । తౌ । ఏవ । సాక్షాదితిస-అక్షాత్ । ఏతి । రభతే । ఋధ్నోతి । ఆభ్యామ్ । ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః । సరస్వతే । భవతి । మిథునత్వాయేతి మిథున-త్వాయ । ప్రజాత్యాఇతిప్ర-జాత్యై । మిథునౌ । గావౌ । దక్షిణా । సమృద్ధ్యాఇతి

సమ్-ఋద్ధ్యై ॥౮॥

॥ వర్చసావై తే దర్శపూర్ణమాసావపతనుతే సరస్వత్యై పఞ్చవిగ్ంశతిశ్చ ॥ ౧ ॥

ఋషయః । వై । ఇన్ద్రమ్ । ప్రత్యక్షమితిప్రతి-అక్షమ్ । న । అపశ్యన్న్ । తమ్ । వసిష్ఠః । ప్రత్యక్షమితిప్రతి-అక్షమ్ । అపశ్యత్ । సః । అబ్రవీత్ । బ్రాహ్మణమ్ । తే । వక్ష్యామి । యథా । త్వత్పురోహితాఇతిత్వత్-పురోహితాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రజనిష్యన్తఇతిప్ర-జనిష్యన్తే । అథ । మా । ఇతరేభ్యః । ఋషిభ్యఇత్యృషి-భ్యః । మా । ప్రేతి । వోచః । ఇతి । తస్మై । ఏతాన్ । స్తోమభాగానితిస్తోమ-భాగాన్ । అబ్రవీత్ । తతః । వసిష్ఠపురోహితాఇతివసిష్ఠ-పురోహితాః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ప్రేతి । అజాయన్త । తస్మాత్ । వాసిష్ఠః । బ్రహ్మా । కార్యః । ప్రేతి । ఏవ । జాయతే । రశ్మిః । అసి । క్షయాయ । త్వా । క్షయమ్ । జిన్వ । ఇతి ॥౫॥ ఆహ । దేవాః । వై । క్షయః । దేవేభ్యః । ఏవ । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । ఆహ । ప్రేతిరితిప్ర-ఇతిః । అసి । ధర్మాయ । త్వా । ధర్మమ్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । మనుష్యాః । వై । ధర్మః । మనుష్యేభ్యః । ఏవ । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । ఆహ । అన్వితిరిత్యను-ఇతిః । అసి । దివే । త్వా । దివమ్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । ఏభ్యః । ఏవ । లోకేభ్యః । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । ఆహ । విష్టమ్భఇతివి-స్తమ్భః । అసి । వృష్ట్యై । త్వా । వృష్టిమ్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । వృష్టిమ్ । ఏవ । అవేతి ॥౬॥ రున్ధే । ప్రవేతిప్ర-వా । అసి । అనువేత్యను-వా । అసి । ఇతి । ఆహ । మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ । ఉశిక్ । అసి । వసుభ్యఇతివసు-భ్యః । త్వా । వసూన్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । అష్టౌ । వసవః । ఏకాదశ । రుద్రాః । ద్వాదశ । ఆదిత్యాః । ఏతావన్తః । వై । దేవాః । తేభ్యః । ఏవ । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । ఆహ । ఓజః । అసి । పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః । త్వా । పితౄన్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । దేవాన్ । ఏవ । పితౄన్ । అను । సమితి । తనోతి । తన్తుః । అసి । ప్రజాభ్యఇతిప్ర-జాభ్యః । త్వా ।

ప్రజాఇతిప్ర-జాః । జిన్వ ॥౬॥ ఇతి । ఆహ । పితౄన్ । ఏవ ।ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అను । సమితి । తనోతి । పృతనాషాట్ । అసి । పశుభ్యఇతిపశు-భ్యః । త్వా । పశూన్ । జిన్వ । ఇతి । ఆహ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । ఏవ ।పశూన్ ।అను ।సమితి ।తనోతి । రేవత్ । అసి । ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః । త్వా । ఓషధీః ।జిన్వ ।ఇతి ।ఆహ । ఓషధీషు । ఏవ । పశూన్ । ప్రతీతి । స్థాపయతి । అభిజిదిత్యభి-జిత్ । అసి ।యుక్తగ్రావేతియుక్త-గ్రావా । ఇన్ద్రాయ । త్వా । ఇన్ద్రమ్ । జిన్వ ।ఇతి ।ఆహ । అభిజిత్యాఇత్యభి-జిత్యై । అధిపతిరిత్యధి-పతిః । అసి । ప్రాణాయేతిప్ర-అనాయ । త్వా । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ॥౭॥ జిన్వ ।ఇతి । ఆహ । ప్రజాస్వితి ప్ర-జాసు ।ఏవ ।ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ ।దధాతి । త్రివృదితిత్రి-వృత్ ।అసి । ప్రవృదితిప్ర-వృత్ । అసి ।ఇతి ।ఆహ । మిథునత్వాయేతిమిథున-త్వాయ ।సగ్ంరోహఇతిసమ్-రోహః । అసి । నీరోహఇతినిః-రోహః । అసి । ఇతి । ఆహ । ప్రజాత్యాఇతిప్ర-జాత్యై । వసుకః । అసి । వేషశ్రీరితివేష-శ్రీః । అసి । వస్యష్టిః । అసి । ఇతి । ఆహ । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౮॥

॥ జిన్వేత్యవప్రజాజిన్వప్రాణత్రిగ్ంశచ్చ ॥౨॥

అగ్నినా । దేవేన ।పృతనాః ।జయామి । గాయత్రేణ ।ఛన్దసా । త్రివృతేతిత్రి-వృతా స్తోమేన । రథన్తరేణేతిరథమ్-తరేణ । సామ్నా । వషట్కారేణేతివషట్-కారేణ । వజ్రేణ । పూర్వజానితిపూర్వ-జాన్ । భ్రాతృవ్యాన్ । అధరాన్ । పాదయామి ।అవేతి । ఏనాన్ । బాధే ప్రతీతి । ఏనాన్ । నుదే । అస్మిన్న్ । క్షయే ।అస్మిన్న్ ।భూమిలోకఇతిభూమి-లోకే । యః । అస్మాన్ । ద్వేష్టి । యమ్ । చ । వయమ్ । ద్విష్మః । విష్ణోః । క్రమేణ । అతీతి । ఏనాన్ । క్రామామి ।ఇన్ద్రేణ । దేవేన ।పృతనాః ।జయామి । త్రైష్టుభేన ।ఛన్దసా । పఞ్చదశేనేతిపఞ్చ-దశేన । స్తోమేన । బృహతా । సామ్నా । వషట్కారేణేతివషట్-కారేణ । వజ్రేణ ॥౧౦॥

సహజానితిసహ-జాన్ । విశ్వైభిః । దేవేభిః । పృతనాః । జయామి । జాగతేన । ఛన్దసా । సప్తదశనేతిసప్త-దశేన । స్తోమేన । వామదేవ్యేనేతివామ-దేవ్యేన । సామ్నా । వషట్కారేణేతి వషట్-కారేణ । వజ్రేణ । అపరజానిత్యపర-జాన్ । ఇన్ద్రేణ । సయుజఇతిస-యుజః । వయమ్ । సాసహ్యామ । పృతన్యతః ॥ ఘ్నన్తః । వృత్రాణి । అప్రతి ॥ యత్ । తే । అగ్నే । తేజః । తేన । అహమ్ । తేజస్వీ । భూయాసమ్ । యత్ । తే । అగ్నే । వర్చః । తేన । అహమ్ । వర్చస్వీ । భూయాసమ్ । యత్ । తే । అగ్నే । హరః । తేన । అహమ్ । హరస్వీ । భూయాసమ్ ॥౧౧॥

॥ బృహతాసామ్నా వషట్కారేణ వజ్రేణ షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ 3 ॥

యే । దేవాః । యజ్ఞహనఇతియజ్ఞ-హనః । యజ్ఞముషఇతియజ్ఞ-ముషః । పృథివ్యామ్ । అధీతి । ఆసతే ॥ అగ్నిః । మా । తేభ్యః । రక్షతు । గచ్ఛేమ । సుకృతఇతిసు-కృతః । వయమ్ ॥ ఏతి । అగన్మ । మిత్రావరుణేతిమిత్రా-వరుణా । వరేణ్యా । రాత్రీణామ్ । భాగః । యువయోః । యః । అస్తి ॥ నాకమ్ । గృహ్ణానాః । సుకృతస్యేతిసు-కృతస్య । లోకే । తృతీయే । పృష్ఠే । అధీతి । రోచనే । దివః ॥ యే । దేవాః । యజ్ఞహనఇతియజ్ఞ-హనః । యజ్ఞముషఇతి యజ్ఞ-ముషః । అన్తరిక్షే । అధీతి । ఆసతే ॥ వాయుః । మా । తేభ్యః । రక్షతు । గచ్ఛేమ । సుకృతఇతిసు-కృతః । వయమ్ ॥ యాః । తే । రాత్రీః । సవితః ॥౧౨॥ దేవయానీరితిదేవ-యానీః । అన్తరా । ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ । వియన్తీతివి-యన్తి ॥ గృహైః । చ । సర్వైః । ప్రజయేతి ప్ర-జయా । ను । అగ్రే । సువః । రుహాణాః । తరత । రజాగ్ంసి ॥ యే । దేవాః । యజ్ఞహన ఇతియజ్ఞ-హనః । యజ్ఞముషఇతియజ్ఞ-ముషః । దివి । అధీతి । ఆసతే ॥ సూర్యః । మా । తేభ్యః । రక్షతు । గచ్ఛేమ । సుకృతఇతిసు-కృతః । వయమ్ ॥ యేన । ఇన్ద్రాయ । సమభరఇతిసమ్-అభరః । పయాగ్ంసి । ఉత్తమేనేత్యుత్-తమేన । హవిషా ।

జాతవేద ఇతి జాత-వేదః ॥ తేన । అగ్నే । త్వమ్ । ఉత । వర్ధయ । ఇమమ్ । సజాతానామితి స-జాతానామ్ । శ్రైష్ఠ్యే । ఏతి । ధేహి । ఏనమ్ ॥ యజ్ఞహన ఇతి యజ్ఞ-హనః । వై । దేవాః । యజ్ఞముష ఇతి యజ్ఞ-ముషః ॥౧౩॥ సన్తి । తే । ఏషు । లోకేషు । ఆసతే । ఆదదానా ఇత్యా-దదానాః । విమథ్నానా ఇతి వి-మథ్నానాః । యః । దదాతి । యః । యజతే । తస్య ॥ యే । దేవాః । యజ్ఞహన ఇతి యజ్ఞ-హనః । పృథివ్యామ్ । అధి । ఆసతే । యే । అన్తరిక్షే । యే । దివి । ఇతి । ఆహ । ఇమాన్ । ఏవ । లోకాన్ । తీర్త్వా । సగృహ ఇతి స-గృహః । సపశురితి స-పశుః । సువర్గమితి సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి । అపేతి । వై । సోమేన । ఈజానాత్ । దేవతాః । చ । యజ్ఞః । చ । క్రామన్తి । ఆగ్నేయమ్ । పఞ్చకపాలమితి పఞ్చ-కపాలమ్ । ఉదవసానీయమిత్యుత్-అవసానీయమ్ । నిరితి । వపేత్ । అగ్నిః । సర్వాః । దేవతాః ॥౧౪॥ పాఙ్క్తః । యజ్ఞః । దేవతాః । చ । ఏవ । యజ్ఞమ్ । చ । అవేతి । రున్ధే । గాయత్రః । వై । అగ్నిః । గాయత్రఛన్దా ఇతి గాయత్ర-ఛన్దాః । తమ్ । ఛన్దసా । వీతి । అర్ధయతి । యత్ । పఞ్చకపాలమితి పఞ్చ-కపాలమ్ । కరోతి । అష్టాకపాల ఇత్యష్టా-కపాలః । కార్యః । అష్టాక్షరే త్యష్టా-అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రః । అగ్నిః । గాయత్రఛన్దా ఇతి గాయత్ర-ఛన్దాః । స్వేన । ఏవ । ఏనమ్ । ఛన్దసా । సమితి । అర్ధయతి । పఙ్క్త్యౌ । యాజ్యానువాక్యే ఇతి యాజ్యా-అనువాక్యే । భవతః । పాఙ్క్తః । యజ్ఞః । తేన । ఏవ । యజ్ఞాత్ । న । ఏతి ॥౧౫॥

॥ సవితర్దేవాయజ్ఞముషస్సర్వా దేవతా స్త్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౪॥

సూర్యః । మా । దేవః । దేవేభ్యః । పాతు । వాయుః । అన్తరిక్షాత్ । యజమానః । అగ్నిః । మా । పాతు । చక్షుషః ॥ సక్ష । శూష । సవితః । విశ్వచర్షణ ఇతి విశ్వ-చర్షణే । ఏతేభిః । సోమ । నామభిరితి నామ-భిః । విధేమ । తే । తేభిః । సోమ । నామభిరితి నామ-

భిః । విధేమ । తే ॥ అహమ్ । పరస్తాత్ ।అహమ్ ।అవస్తాత్ ।అహమ్ । జ్యోతిషా । వీతి । తమః ।వవార ॥ యత్ ।అన్తరిక్షమ్ । తత్ ।ఉ । మే ।పితా ।అభూత్ ।అహమ్ । సూర్యమ్ । ఉభయతః । దదర్శ ।అహమ్ ।భూయాసమ్ ।ఉత్తమఇత్యుత్-తమః । సమానానామ్ ॥౧౬॥ ఏతి । సముద్రాత్ । ఏతి ।అన్తరిక్షాత్ । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ఉదధిమిత్యుద-ధిమ్। చ్యావయాతి ।ఇన్ద్రః ।ప్రేతి । స్తౌతు । మరుతః । వర్షయన్తు । ఉదితి ।నమ్నయ । పృథివీమ్। భిన్ధి । ఇదమ్ ।దివ్యమ్ । నభః ॥ ఉద్నః ।దివ్యస్య । నః । దేహి । ఈశానః । వీతి । సృజ । దృతిమ్ ॥పశవః । వై ।ఏతే ।యత్ । ఆదిత్యః । ఏషః । రుద్రః । యత్ । అగ్నిః । ఓషధీః । ప్రాస్యేతిప్ర-అస్య ।అగ్నౌ ।ఆదిత్యమ్ ।జుహోతి । రుద్రాత్ । ఏవ । పశూన్ । అన్తః । దధాతి। అథో ఇతి । ఓషధీషు ।ఏవ । పశూన్ ॥౧౭॥ ప్రతీతి । స్థాపయతి ।కవిః । యజ్ఞస్య । వీతి। తనోతి । పన్థామ్ ।నాకస్య । పృష్ఠే । అధీతి । రోచనే ।దివః ॥యేన । హవ్యమ్ । వహసి । యాసి ।దూతః ।ఇతః ।ప్రచేతాఇతిప్ర-చేతాః ।అముతః ।సనీయాన్ ॥యాః । తే । విశ్వాః । సమిధఇతిసమ్-ఇధః । సన్తి । అగ్నే । యాః । పృథివ్యామ్ । బర్హిషి । సూర్యే । యాః ॥ తాః । తే । గచ్ఛన్తు । ఆహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । ఘృతస్య । దేవాయతఇతిదేవ-యతే । యజమానాయ ।శర్మ ॥ఆశాసానఇత్యా-శాసానః ।సువీర్యమితిసు-వీర్యమ్ ।రాయః । పోషమ్। స్వశ్వియమితిసు-అశ్వియమ్ ॥ బృహస్పతినా । రాయా । స్వగాకృతఇతిస్వగా-కృతః । మహ్యమ్ । యజమానాయ । తిష్ఠ ॥౧౮॥

॥ సమానానామోషధీష్వేవ పశూన్మహ్యం యజమానాయైకంచ ॥ ౫ ॥

సమితి ।త్వా ।నహ్యామి ।పయసా । ఘృతేన । సమితి । త్వా । నహ్యామి । అపః । ఓషధీభిరిత్యోషధి-భిః ॥సమితి । త్వా । నహ్యామి । ప్రజయేతిప్ర-జయా । అహమ్ । అద్య

సా । దీక్షితా । సనవః । వాజిమ్ । అస్మైఇతి ॥ ప్రేతి । ఏతు । బ్రహ్మణః । పత్నీ । వేదిమ్ । వర్ణేన । సీదతు ॥ అథ । అహమ్ । అనుకామినీత్యను-కామినీ । స్వే । లోకే । విశై । ఇహ ॥ సుప్రజసఇతిసు-ప్రజసః । త్వా । వయమ్ । సుపత్నీరితిసు-పత్నీః । ఉపేతి । సేదిమ ॥ అగ్నే । సపత్నదమ్భనమితిసపత్న-దమ్భనమ్ । అదబ్ధాసః । అదాభ్యమ్ ॥ ఇమమ్ । వీతి । స్యామి । వరుణస్య । పాశమ్ ॥౧౯॥ యమ్ । అబధ్నీత । సవితా । సుకేతఇతిసు-కేతః ॥ ధాతుః । చ । యోనౌ । సుకృతస్యేతిసు-కృతస్య । లోకే । స్యోనమ్ । మే । సహ । పత్యా । కరోమి ॥ ప్రేతి । ఇహి । ఉదేహీత్యుత్-ఏహి । ఋతస్య । వామీః । అన్వితి । అగ్నిః । తే । అగ్రమ్ । నయతు । అదితిః । మధ్యమ్ । దదతామ్ । రుద్రావస్పృష్టేతిరుద్ర-అవసృష్టా । అసి । యువా । నామ । మా । మా । హిగ్ంసీః । వసుభ్యఇతివసు-భ్యః । రుద్రేభ్యః । ఆదిత్యేభ్యః । విశ్వేభ్యః । వః । దేవేభ్యః । పన్నేజనీరితిపత్-నేజనీః । గృహ్ణామి । యజ్ఞాయ । వః । పన్నేజనీరితి పత్-నేజనీః । సాదయామి । విశ్వస్య । తే । విశ్వావతఇతివిశ్వ-వతః । వృష్ణియావతఇతివృష్ణియ-వతః ॥౨౦॥ తవ । అగ్నే । వామీః । అన్వితి । సన్దృశీతిసమ్-దృశి । విశ్వా । రేతాగ్ంసి । ధిషీయ । అగన్న్ । దేవాన్ । యజ్ఞః । నీతి । దేవీః । దేవేభ్యః । యజ్ఞమ్ । అశిషన్న్ । అస్మిన్న్ । సున్వతి । యజమానే । ఆశిషఇత్యా-శిషః । స్వాహాకృతాఇతిస్వాహా-కృతాః । సముద్రేష్ఠాఇతి సముద్రే-స్థాః । గన్ధర్వమ్ । ఏతి । తిష్ఠత । అను ॥ వాతస్య । పత్మన్న్ । ఇడః । ఈడితాః ॥౨౧॥

॥ పాశంవష్ణియావతస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౬ ॥

వషట్కార ఇతి వషట్-కారః । వై । గాయత్రియై । శిరః । అచ్ఛినత్ । తస్యై । రసః । పరేతి । అపతత్ । సః । పృథివీమ్ । ప్రేతి । అవిశత్ । సః । ఖదిరః । అభవత్ । యస్య । ఖాదిరః । స్రువః । భవతి । ఛన్దసామ్ । ఏవ । రసేన । అవేతి । ద్యతి । సరసాఇతిస-రసాః ।

అస్య । ఆహుతయ ఇత్యా-హుతయః । భవన్తి । తృతీయస్యామ్ । ఇతః । దివి । సోమః । ఆసీత్ । తమ్ । గాయత్రీ । ఏతి । అహరత్ । తస్య । పర్ణమ్ । అచ్ఛిద్యత । తత్ । పర్ణః । అభవత్ । తత్ । పర్ణస్య । పర్ణత్వమితి పర్ణ-త్వమ్ । యస్య । పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ । జుహూః ॥౨౨॥ భవతి । సౌమ్యాః । అస్య । ఆహుతయఇత్యా-హుతయః । భవన్తి । జుషన్తే అస్య । దేవాః । ఆహుతీరిత్యా-హుతీః । దేవాః । వై । బ్రహ్మన్న్ । అవదన్త । తత్ । పర్ణః । ఉపేతి । అశృణోత్ । సుశ్రవాఇతిసు-శ్రవాః । వై । నామ । యస్య । పర్ణమయీతి పర్ణ-మయీ జుహూః । భవతి । న । పాపమ్ । శ్లోకమ్ । శృణోతి । బ్రహ్మ । వై । పర్ణః । విట్ । మరుతః । అన్నమ్ । విట్ । మారుతః । అశ్వత్థః । యస్య । పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ । జుహూః । భవతి । ఆశ్వత్థీ । ఉపభృదిత్యుప-భృత్ । బ్రహ్మణా । ఏవ । అన్నమ్ । అవేతి । రున్ధే । అథో ఇతి । బ్రహ్మ ॥౨౩॥ ఏవ । విశి । అధీతి । ఊహతి । రాష్ట్రమ్ । వై । పర్ణః । విట్ । అశ్వత్థః । యత్ । పర్ణమయీతిపర్ణ-మయీ । జుహూః । భవతి । ఆశ్వత్థీ । ఉపభృదిత్యుప-భృత్ । రాష్ట్రమ్ । ఏవ । విశి । అధీతి । ఊహతి । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । వై । అజుహోత్ । సా । యత్ర । ఆహుతిరిత్యా-హుతిః । ప్రత్యతిష్ఠదితి ప్రతి-అతిష్ఠత్ । తతః । వికఙ్కతఇతివి-కఙ్కతః । ఉదితి । అతిష్ఠత్ । తతః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అసృజత । యస్య । వైకఙ్కతీ । ధ్రువా । భవతి । ప్రతీతి । ఏవ । అస్య । ఆహుతయఇత్యా-హుతయః । తిష్ఠన్తి । అథో ఇతి । ప్రేతి । ఏవ । జాయతే । ఏతత్ । వై । స్రుచామ్ । రూపమ్ । యస్య । ఏవగ్ంరూపాఇత్యేవమ్-రూపాః । స్రుచః । భవన్తి । సర్వాణి । ఏవ । ఏనమ్ । రూపాణి । పశూనామ్ । ఉపేతి । తిష్ఠన్తే । న । అస్య । అపరూపమిత్యప-రూపమ్ । ఆత్మన్న్ । జాయతే ॥౨౪॥

॥ జుహూరథో బ్రహ్మ స్రుచాగ్ం సప్తదశ చ ॥ ౩ ॥

ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః । అసి । ప్రజాపతయఇతి ప్రజా-పతయే । త్వా । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మన్తమ్ । గృహ్ణామి । దక్షాయ । దక్షవృధఇతిదక్ష-వృధే । రాతమ్ । దేవేభ్యః । అగ్నిజిహ్వేభ్యఇత్యగ్ని-జిహ్వేభ్యః । త్వా । ఋతాయుభ్యఇత్యృతాయు-భ్యః । ఇన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్యఇతీన్ద్ర-జ్యేష్ఠేభ్యః । వరుణరాజభ్యఇతివరుణరాజ-భ్యః । వాతాపిభ్యఇతి వాతాపి-భ్యః । పర్జన్యాత్మభ్యఇతిపర్జన్యాత్మ-భ్యః ।దివే ।త్వా ।అన్తరిక్షాయ ।త్వా । పృథివ్యై । త్వా । అపేతి ।ఇన్ద్ర । ద్విషతః ।మనః ।అపేతి । జిజ్యాసతః ।జహి । అపేతి । యః । నః । అరాతీయతి ।తమ్ ।జహి । ప్రాణాయేతిప్ర-అనాయ ।త్వా । అపానాయేత్యప-అనాయ । త్వా । వ్యానాయేతివి-అనాయ ।త్వా । సతే ।త్వా ।అసతే ।త్వా । అద్భ్యఇత్యత్-భ్యః । త్వా । ఓషధీభ్యఇత్యోషధి-భ్యః । విశ్వేభ్యః । త్వా । భూతేభ్యః । యతః । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । అక్షిద్రాః । అజాయన్త । తస్మై । త్వా । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే । విభూదావ్న్నఇతి విభు-దావ్న్నే । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మన్తమ్ । జుహోమి ॥౨౭॥

॥ ఓషధీభ్యశ్చతుర్దశ చ ॥ ౮ ॥

యామ్ ।వై । అధ్వర్యుః । చ । యజమానః । చ । దేవతామ్ । అన్తరితఇత్యన్తః-ఇతః । తస్మై ।ఏతి । వృశ్చ్యేతేఇతి । ప్రాజాపత్యమితిప్రాజా-పత్యమ్ । దధిగ్రహమితి దధి-గ్రహమ్ । గృహ్ణీయాత్ । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః ।సర్వాః । దేవతాః । దేవతాభ్యః । ఏవ నీతి । హ్నువాతేఇతి । జ్యేష్ఠః ।వై ।ఏషః । గ్రహాణామ్ ।యస్య ।ఏషః । గృహ్యతే ।జ్యైష్ఠ్యమ్ । ఏవ । గచ్ఛతి ।సర్వాసామ్ ।వై ।ఏతత్ ।దేవతానామ్ । రూపమ్ । యత్ । ఏషః । గ్రహః । యస్య ।ఏషః । గృహ్యతే । సర్వాణి । ఏవ ।ఏనమ్ । రూపాణి । పశూనామ్ ।ఉపేతి । తిష్ఠన్తే ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః ॥౨౮॥ అసి । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే

త్వా । జ్యోతిష్మతే ।జ్యోతిష్మన్తమ్ ।గృహ్ణామి ।ఇతి ।ఆహ ।జ్యోతిః । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । అగ్నిజిహ్వేభ్యఇత్యగ్ని-జిహ్వేభ్యః । త్వా ।ఋతాయుభ్యఇత్యృతాయు-భ్యః । ఇతి । ఆహ । ఏతావతీః । వై ।దేవతాః ।తాభ్యః ।ఏవ । ఏనమ్ । సర్వాభ్యః । గృహ్ణాతి । అపేతి । ఇన్ద్ర । ద్విషతః ।మనః ।ఇతి । ఆహ । భ్రాతృవ్యాపనుత్త్యాఇతిభ్రాతృవ్య-అపనుత్త్యై । ప్రాణాయేతి ప్ర-అనాయ । త్వా । అపానాయేత్యప-అనాయ ।త్వా । ఇతి ।ఆహ । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । యజమానే । దధాతి । తస్మై । త్వా । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే । విభూదావ్న్న ఇతివిభు-దావ్న్నే । జ్యోతిష్మతే । జ్యోతిష్మన్తమ్ । జుహోమి ॥౨౪॥ ఇతి । ఆహ । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । సర్వాః । దేవతాః । సర్వాభ్యః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాభ్యః । జుహోతి । ఆజ్యగ్రహమిత్యాజ్య-గ్రహమ్ । గృహ్ణీయాత్ । తేజస్కామస్యేతితేజః-కామస్య । తేజః । వై । ఆజ్యమ్ । తేజస్వీ । ఏవ । భవతి । సోమగ్రహమితిసోమ-గ్రహమ్ । గృహ్ణీయాత్ । బ్రహ్మవర్చసకామస్యేతిబ్రహ్మవర్చస-కామస్య । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । వై । సోమః । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ ।ఏవ । భవతి । దధిగ్రహమితిదధి-గ్రహమ్ । గృహ్ణీయాత్ ।పశుకామస్యేతిపశు-కామస్య ।ఊర్క్ ।వై ।దధి । ఊర్క్ । పశవః । ఊర్జా । ఏవ । అస్మై । ఊర్జమ్ । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే ॥౨౫॥

॥ ఉపయామగృహీతోజుహోమిత్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ ౯ ॥

త్వేఇతి । క్రతుమ్ । అపీతి । వృఞ్జన్తి । విశ్వే ।ద్విః ।యత్ । ఏతే । త్రిః । భవన్తి । ఊమాః ॥ స్వాదోః ।స్వాదీయః ।స్వాదునా । సృజ ।సమితి ।అతః ।ఉ ।స్వితి ।మధు । మధునా అభీతి ।యోధి ॥ఉపయామగృహీతఇత్యుపయామ-గృహీతః ।అసి । ప్రజాపతయఇతి ప్రజా-పతయే । త్వా । జుష్టమ్ । గృహ్ణామి । ఏషః । తే । యోనిః । ప్రజాపతయఇతి ప్రజా-

పత్తయే । త్వా ॥ ప్రాణగ్రహానితిప్రాణ-గ్రహాన్ । గృహ్ణాతి । ఏతావత్ । వై । అస్తి । యావత్ ।
ఏతే । గ్రహాః । స్తోమాః । ఛన్దాగ్ంసి । పృష్ఠాని । దిశః । యావత్ । ఏవ । అస్తి । తత్ ॥ ౨౯॥
అవేతి । రున్ధే । జ్యేష్ఠాః । వై । ఏతాన్ । బ్రాహ్మణాః । పురా । విదామ్ । అక్రన్న్ । తస్మాత్ ।
తేషామ్ । సర్వాః । దిశః । అభిజితాఇత్యభి-జితాః । అభూవన్న్ । యస్య । ఏతే । గృహ్యన్తే ।
జ్యైష్ఠ్యమ్ । ఏవ । గచ్ఛతి । అభీతి । దిశః । జయతి । పఞ్చ । గృహ్యన్తే । పఞ్చ । దిశః ।
సర్వాసు । ఏవ । దిక్షు । ఋధ్నువన్తి । నవనవేతినవ-నవ । గృహ్యన్తే । నవ । వై । పురుషే ।
ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః । ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ । ఏవ । యజమానేషు । దధతి । ప్రాయణీయఇతి
ప్ర-అయనీయే । చ । ఉదయనీయఇత్యుత్-అయనీయే । చ । గృహ్యన్తే । ప్రాణాఇతి ప్ర-
అనాః । వై । ప్రాణగ్రహాఇతిప్రాణ-గ్రహాః ॥౩౦॥ ప్రాణైరితిప్ర-అనైః । ఏవ । ప్రయన్తీతి ప్ర-
యన్తి । ప్రాణైరితిప్ర-అనైః । ఉదితి । యన్తి । దశమే । అహన్న్ । గృహ్యన్తే । ప్రాణాఇతి ప్ర-
అనాః । వై । ప్రాణగ్రహాఇతిప్రాణ-గ్రహాః । ప్రాణేభ్యఇతిప్ర-అనేభ్యః । ఖలు । వై । ఏతత్ ।
ప్రజాఇతిప్ర-జాః । యన్తి । యత్ । వామదేవ్యమితివామ-దేవ్యమ్ । యోనేః । చ్యవతే ।
దశమే । అహన్న్ । వామదేవ్యమితివామ-దేవ్యమ్ । యోనేః । చ్యవతే । యత్ । దశమే । అహన్న్
గృహ్యన్తే । ప్రాణేభ్యఇతిప్ర-అనేభ్యః । ఏవ । తత్ । ప్రజాఇతిప్ర-జాః । న । యన్తి ॥౩౧॥

॥ తత్ప్రాణగ్రహాస్సప్తత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౧౦ ॥

ప్రేతి । దేవమ్ । దేవ్యా । ధియా । భరత । జాతవేదసమితి జాత-వేదసమ్ ॥
హవ్యా । నః । వక్షత్ । ఆనుషక్ ॥ అయమ్ । ఉ । స్యః । ప్రేతి । దేవయురితిదేవ-యుః ।
హోతా । యజ్ఞాయ । నీయతే ॥ రథః । న । యోః । అభీవృతఇత్యభి-వృతః । ఘృణీవాన్ ।
చేతతి । త్మనా ॥ అయమ్ । అగ్నిః । ఉరుష్యతి । అమృతాత్ । ఇవ । జన్మనః ॥ సహసః ।

చిత్ । సహీయాన్ । దేవః । జీవాతవే । కృతః ॥ ఇడాయాః । త్వా । పదే । వయమ్ । నాభా । పృథివ్యాః । అధి ॥ జాతవేద ఇతి జాత-వేదః । నీతి । ధీమహి । అగ్నే । హవ్యాయ । వోఢవే ॥ ౩౨॥ అగ్నే । విశ్వేభిః । స్వనీకేతి సు-అనీక । దేవైః । ఊర్ణావన్తమిత్యూర్ణా-వన్తమ్ । ప్రథమః । సీద । యోనిమ్ ॥ కులాయినమ్ । ఘృతవన్తమితి ఘృత-వన్తమ్ । సవిత్రే । యజ్ఞమ్ । నయ । యజమానాయ । సాధు ॥ సీద । హోతః । స్వే । ఉ । లోకే । చికిత్వాన్ । సాదయ । యజ్ఞమ్ । సుకృతస్యేతి సు-కృతస్య । యోనౌ ॥ దేవావీరితి దేవ-అవీః । దేవాన్ । హవిషా । యజాసి । అగ్నే । బృహత్ । యజమానే । వయః । ధాః ॥ నీతి । హోతా । హోతృషదన ఇతి హోతృ-సదనే । విదానః । త్వేషః । దీదివాన్ । అసదత్ । సుదక్ష ఇతి సు-దక్షః ॥ అదబ్ధవ్రతప్రమతిరిత్యదబ్ధవ్రత-ప్రమతిః । వసిష్ఠః । సహస్రమ్భర ఇతి సహస్రమ్-భరః । శుచిజిహ్వ ఇతి శుచి-జిహ్వః । అగ్నిః ॥ త్వమ్ । దూతః । త్వమ్ ॥ ౩౩॥ ఉ । నః । పరస్పా ఇతి పరః-పాః । త్వమ్ । వస్యః । ఏతి । వృషభ । ప్రణేతేతి ప్ర-నేతా ॥ అగ్నే । తోకస్య । నః । తనే । తనూనామ్ । అప్రయుచ్ఛన్నిత్యప్ర-యుచ్ఛన్ । దీద్యత్ । బోధి । గోపా ఇతి గో-పాః ॥ అభీతి । త్వా । దేవ । సవితః । ఈశానమ్ । వార్యాణామ్ ॥ సదా । అవన్న్ । భాగమ్ । ఈమహే ॥ మహీ । ద్యౌః । పృథివీ । చ । నః । ఇమమ్ । యజ్ఞమ్ । మిమిక్షతామ్ ॥ పిపృతామ్ । నః । భరీమభిరితి భరీమ-భిః ॥ త్వామ్ । అగ్నే । పుష్కరాత్ । అధీతి । అథర్వా । నిరితి । అమన్థత ॥ మూర్ధ్నః । విశ్వస్య । వాఘతః ॥ తమ్ । ఉ ॥ ౩౪॥ త్వా । దధ్యఙ్ । ఋషిః । పుత్రః । ఈధే । అథర్వణః ॥ వృత్రహణమితి వృత్ర-హనమ్ । పురన్దరమితి పురమ్-దరమ్ ॥ తమ్ । ఉ । త్వా । పాథ్యః । వృషా । సమితి । ఈధే । దస్యుహన్తమమితి దస్యు-హన్తమమ్ ॥ ధనఞ్జయమితి ధనమ్-జయమ్ । రణేరణ ఇతి రణే-రణే ॥ ఉత । బ్రువన్తు । జన్తవః । ఉదితి । అగ్నిః । వృత్రహేతి వృత్ర-హా । అజని ॥

ధనఞ్జయఇతిధనమ్-జయః । రణేరణఇతిరణే-రణే ॥ ఏతి ।యమ్ । హస్తే । న । ఖాదినమ్।
శిశుమ్ । జాతమ్ । న । బిభ్రతి ॥ విశామ్ । అగ్నిమ్ । స్వధ్వరమితిసు-అధ్వరమ్ ॥ ప్రేతి।
దేవమ్ । దేవవీతయఇతిదేవ-వీతయే । భరత । వసువిత్తమమితివసువిత్-తమమ్ ॥ ఏతి।
స్వే । యోనౌ । నీతి । సీదతు ॥ ఏతి ॥౩౫॥ జాతమ్ । జాతవేదసీతిజాత-వేదసి । ప్రియమ్।
శిశీత । అతిథిమ్ ॥ స్యోనే । ఏతి । గృహపతిమితిగృహ-పతిమ్ ॥ అగ్నినా । అగ్నిః ।
సమితి। ఇధ్యతే । కవిః ।గృహపతిరితిగృహ-పతిః ।యువా ॥ హవ్యవాడితిహవ్య-వాట్ ।
జుహ్వాస్యఇతిజుహు-ఆస్యః ॥ త్వమ్ ।హి ।అగ్నే ।అగ్నినా ।విప్రః । విప్రేణ । సన్న్ । సతా ॥
సఖా । సఖ్యా । సమిధ్యసఇతిసమ్-ఇధ్యసే ॥తమ్ ।మర్జయన్త । సుక్రతుమితిసు-క్రతుమ్ ।
పురోయావానమితిపురః-యావానమ్ ।ఆజిషు ॥స్వేషు । క్షయేషు । వాజినమ్ ॥ యజ్ఞేన ।
యజ్ఞమ్ । అయజన్త । దేవాః ।తాని । ధర్మాణి ।ప్రథమాని ।ఆసన్న్ ॥ తే । హ । నాకమ్ ।
మహిమానః । సచన్తే । యత్ర । పూర్వే । సాధ్యాః । సన్తి । దేవాః ॥౩౬॥

॥ వొఢవే దూతస్త్వం తమునీదత్వాయత్రచత్వారిచ ॥౧౧॥

పూర్ణదర్శయోఽగ్నినా యేదేవాసూర్స్యో మా సన్త్వానహ్యామి వషట్కారస్సఖదిర ఉపయామగృహీతోస్సి యాం వై త్వే క్రతుమృద్దేవమేకాదశ ॥౧౧॥

॥ పూర్ణాసహజాన్తవాగ్నే ప్రాణైరేవషట్త్రిగ్ంశత్ ॥౩౬॥

॥ పూర్ణాసన్తిదేవాః ॥

॥ హరిఃఓమ్ ॥ తత్సత్ ॥

॥ తృతీయకాణ్డేపఞ్చమప్రశ్నఃకాణ్డశ్చసమాప్తః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥